

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบแผนการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2555 จำนวน 150 คน จาก 137 โรงเรียนและประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษาปีการศึกษา 2555 จำนวน 25 คน จาก 19 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 175 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 จำนวนประชากรครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล และประชากรครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสามัญ

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	โรงเรียน (โรง)				ครูสอนอิสลามศึกษา
		รัฐบาล (โรง)	ประชากร (คน)	เอกชนสามัญ (โรง)	ประชากร (คน)	ประชากร (คน)
1	เมือง	36	43	7	11	54
2	ควนโดน	13	15	-	-	16
3	ท่าแพ	18	18	1	2	20
4	ละงู	41	44	4	5	49

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	โรงเรียน (โรง)				ครูสอน อิสลาม ศึกษา
		รัฐบาล (โรง)	ประชากร (คน)	เอกชนสามัญ (โรง)	ประชากร (คน)	ประชากร (คน)
5	ทุ่งหว้า	14	14	4	4	18
6	ควนกาหลง	11	12	2	2	14
7	มะนัง	4	4	1	1	5
รวม	7 อำเภอ	137	150	19	25	175

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลเอกสารลำดับที่ 9/2553

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประชากรผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง 5 คน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์และเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาอิสลาม ซึ่งจะใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล

2. กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสตูลปีการศึกษา 2555 และประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2555 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาประชากรในแต่ละอำเภอมาแทนค่าในสูตรของทาโร ยามาเน่ จากนั้นก็นำผลที่ได้ในแต่ละอำเภอมารวมกัน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 164 คน (ดูตารางที่ 6) โดยแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐจำนวน 140 คน และเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษาจำนวน 24 คน

สูตรของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1973 อ้างใน วีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และประชากรครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสามัญ

ที่	อำเภอ	โรงเรียน				รวมประชากร (คน)	รวมกลุ่มตัวอย่าง
		รัฐบาล		เอกชนสามัญ			
		ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
1	เมือง	43	39	11	10	54	49
2	ควนโดน	15	14	0	0	16	14
3	ท่าแพ	18	17	2	2	20	19
4	ละงู	44	40	5	5	49	45
5	ทุ่งหว้า	14	14	4	4	18	18
6	ควนกาหลง	12	12	2	2	14	14
7	มะนัง	4	4	1	1	5	5
รวม	7 อำเภอ	150	140	25	24	175	164

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลโดยวิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) ศึกษาสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างเพื่อนำไปใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในกระบวนการใช้สื่อการสอนทั้ง 6 ขั้นตอน คือ การวางแผนและการผลิตสื่อการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกตัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่ การใช้สื่อการสอน การกำหนด การตอบสนองผู้เรียน การประเมินผล

ข. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ได้นำมาจากการประมวลและตัดแปลงจากข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อามีเนาะ มามู (2543 :167-175) นูรียะ รัศมีปราชญ์ (2551:167 - 168) และเฉลิมพล และชัน (2550 : 148-153) ซึ่งจะใช้กับครูผู้สอนอิสลามศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายปิด ถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ประเภทของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในกระบวนการใช้สื่อ 6 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนและการผลิตสื่อการสอน
2. การกำหนดวัตถุประสงค์
3. การเลือกตัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่
4. การใช้สื่อการสอน
5. การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน
6. การประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ
แนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดสตูล

3.3.2 วิธีสร้างเครื่องมือ

วิธีสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง
แบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์

- 1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 1.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง โดยกำหนดขอบเขตคำถาม
ให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในกระบวนการใช้สื่อ
ทั้ง 6 ขั้นตอนการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกตัดแปลง
และออกแบบสื่อใหม่ การใช้สื่อการสอนการกำหนดการตอบสนองผู้เรียน การประเมินผล
- 1.3 นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
แก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 1.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์ บุคคลที่
ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 1 ครั้ง
- 1.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้งแล้วจึง
นำออกใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบสอบถาม

- 2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยท่านอื่นๆมาเป็นแนว
ในการสร้างแบบสอบถาม
- 2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการ
การใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอน คือ การวางแผนและการผลิตสื่อการสอน การกำหนด
วัตถุประสงค์ การเลือกตัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่ การใช้สื่อการสอน การกำหนดการตอบสนอง
ของผู้เรียน และการประเมินผล แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
- 2.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
พิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือ พิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่า
มีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อ

คำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 116 - 117) โดยข้อคำถามทั้งหมดมีอยู่ 32 ข้อ ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าจำนวน 30 คน

2.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125 – 126) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .88 และรายด้านมีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน	เท่ากับ .87
2. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์	เท่ากับ .85
3. ด้านการเลือกคัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่	เท่ากับ .86
4. ด้านการใช้สื่อการสอน	เท่ากับ .91
5. ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน	เท่ากับ .87
6. ด้านการประเมินผล	เท่ากับ .86

2.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

2.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่ทำการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนที่ทำการเก็บข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเองรวมทั้ง ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารด้วย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดและบทสัมภาษณ์ที่ได้นำมาดำเนินการประมวลผล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเสนอแนะสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนของครูอิสลามศึกษา จังหวัดสตูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อคัดเอาเฉพาะที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ

1.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูลเป็นรายด้านและหาค่าเฉลี่ย รวมทั้ง 6 ด้าน

3.5.2 เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ให้ระดับคะแนนตามระดับความคิดเห็นในแต่ละรายการแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามเกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach,1990; 126 - 127 อ้างถึงใน ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2548:82) โดยแบ่งช่วงของค่าตัวกลางเลขคณิต 5 กลุ่มในการแปลความหมาย ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด

แบบสอบถามที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูลมาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาอภิปรายผล

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งใช้ค่าสถิติ ดังนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978:34-37 อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 :117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบัก โดยใช้สูตร (Cronbach, 1990:204 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540:125-126)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3.6.2 ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ (percentage)

1.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และวิเคราะห์มูลค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2. หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\sum \frac{(X - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	\bar{X}	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

4. การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มี

1 กลุ่ม

4.1 ในกรณีที่ความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน (EQUAL VARIANCES NOT ASSUMED) ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2}}, df = \frac{[S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2]^2}{\frac{(S_1^2/n_1)}{n_1 - 1} + \frac{(S_2^2/n_2)}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงของที (t - Distribution)
	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

4.2 ในกรณีที่ความแปรปรวนของประชากรเท่ากับ (EQUAL VARIANCES ASSUMED) ใช้สูตร

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{S_p^2 \sqrt{[1/n_1 + 1/n_2]}} \sim df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงของที (t - Distribution)
	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

(อ้างถึงในผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์, 2546: 179)

5. หาค่าทดสอบเอฟ (F - test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}, \quad df = k, n_i = k$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F – Distribution)
	MS_B	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	K	แทน	จำนวนกลุ่มที่ศึกษา
	N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

6. การทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีการของ LSD โดยใช้สูตร

$$LSD = t_{\alpha, v} \sqrt{MS_w \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

เมื่อ	LSD	แทน	ค่าวิกฤตของ Fisher ย่อมาจาก Least Significant Different
	$t_{\alpha, v}$	แทน	ค่าสถิติ t จากตาราง T ที่ $df = n - k$
	MS_w	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองภายในกลุ่ม (Mean Square Within Group) ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n_i, n_j	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ i, j ตามลำดับ